Aan de heer R. Boers
mede namens 11 raadsfracties * in de regio Arnhem Nijmegen
te Rozendaal

Datum	:	10 november 2020
Uw kenmerk	:	-
Ons kenmerk	:	-
Zaaknummer	:	-
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	026 3773410

Onderwerp: reactie op Regio Arnhem Nijmegen radenbijeenkomst 5 oktober 2020

Geachte heer Boers,

In uw brief maakt u ons deelgenoot van de meest prangende vragen die onder 11 fracties uit de gemeenten Arnhem, Beuningen, Nijmegen, Rheden en Rozendaal leven over het versterkingsproces. Dank dat u de Stuurgroep deelgenoot maakt van uw zorgen. De besluitvorming over de voorstellen van de Stuurgroep staat nu op de agenda van de gemeenteraden. In deze brief geeft de Stuurgroep antwoord op de vragen en hoopt hiermee de nodige duidelijkheid te geven over uw zorgpunten.

Verwachtingen 4e bijeenkomst
De uiteindelijke voorstellen zijn in een proces dat door de Stuurgroep is uitgelijnd tot stand gekomen waarbij, naast de colleges, de 18 gemeenteraden in een 4-tal bijeenkomsten betrokken zijn. De 3e (uitgestelde) radenbijeenkomst was bedoeld om vragen te stellen over de 'basisstukken' en er is de ruimte gegeven aan raadsleden om met 'resoluties', etc te komen over deze basisstukken, die door ons in het voorjaar aan de colleges zijn aangeboden met het verzoek deze te delen met hun gemeenteraad. Ook is ambtelijke hulp aangeboden om mee te denken over 'resoluties'. Hiervan is geen gebruik gemaakt, behalve door de Partij van de Dieren.
De conclusie na de 3e radenbijeenkomst was dat de aandacht van de aanwezigen vooral uitging naar de inhoud, de Regionale Agenda met de uitwerking van de 5 opgaven. Deze conclusie is op 9 juli 2020 gedeeld met de 18 gemeenteraden. Samen met de Meedenkgroep raadsleden is vervolgens het programma voor de 4e bijeenkomst opgesteld. In dat programma was er naast 'de opgaven' en The Economic Board ook ruimte om wijzigingsvoorstellen, zoals van de Partij voor de Dieren, te bespreken. Er is ook in de twee eerdere radenbijeenkomsten al veel over de basis gesproken. Alle input daarvan is meegenomen bij de tot standkoming van de producten. Over de mate van uitwerking van de collegeregeling is de keuze gemaakt om datgene formeel te regelen in de GR wat echt nodig is, om zo ruimte te houden voor verdere concretisering met betrokken partijen.
Nadat de concepten (visie, GR en contouren van de agenda) in het tweede kwartaal van dit jaar door de Stuurgroep zijn aangeboden aan de 18 colleges en daarmee aan de gemeenteraden, is ondertussen hard doorgewerkt aan de uitwerking van de Regionale Agenda. Hoewel we de gemeenteraden nu nog niet vragen om deel te nemen aan opgaven, vinden we het toch belangrijk dat de raden meegenomen worden in dit proces. Daarom is ervoor gekozen, zoals hierboven aangegeven, om de 4e radenbijeenkomst doorgang te laten vinden met de Regionale Agenda als belangrijk agendapunt.

Bijdrage
Een versterking van de regio is niet mogelijk met de huidige bezetting en bijbehorende financiering. Ook is gebleken dat er veel programmageld de afgelopen jaren is opgehaald met de 'collectezak-methode'. Veelal onttrok zich dat aan het zicht van raadsleden omdat portefeuillehouders vanuit beschikbare budgetten financiën inbrachten (en inbrengen). Daardoor is, zoals mevrouw Weststeijn tijdens een

* de fracties VVD Rheden, D66 Arnhem, BGR Rozendaal, CDA Beuningen, Partij voor de Dieren Arnhem, GPR Burgerbelangen Rheden, Beuningen Nu & Morgen Beuningen, 50Plus Nijmegen, D66 Rheden, Arnhem Centraal, GroenLinks Arnhem.

bijeenkomst ook pitchte, amper inzichtelijk wat er in de afgelopen jaren in de regio omgaat. Dit kan ook per gemeente verschillen. Hetzelfde geldt voor de ambtelijke inzet die gemeenten leveren.

De provincie Gelderland is verheugd met de beweging die nu gemaakt wordt door de 18 gemeenten en is voornemens (zie raadsvoorstel) de eerste 2 jaar financieel bij te springen, om de verhoging van de inwonerbijdrage voor de gemeenten af te vlakken. Het is een moeilijke tijd voor gemeenten, dat ziet het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland ook. Zij zouden het zeer betreuren dat louter omwille van de financiën gemeenten moeten besluiten niet mee te doen aan de versterkte samenwerking.

Doorpakken op governance-aspecten
In de eerdere raadsbijeenkomsten zijn verschillende scenario's gedeeld van vormen van samenwerking. Met input van collegeleden en raadsleden is gekozen voor deze vorm van collegesamenwerking, waarbij de raad volledig in positie blijft, maar de regio wel slagvaardiger en transparanter kan functioneren en met elkaar makkelijker en beter resultaten kan bereiken. Daar waar het 'hoe' nog onvoldoende is ingevuld, bijvoorbeeld rondom de regioagendacommissie, is dat om dit al werkenderwijs te kunnen ontwikkelen en omdat de Stuurgroep geen blauwdruk wil opleggen. We schreven dit al eerder. Gewoon beginnen en leren en, waar nodig, aanpassen werkt vaak beter dan een blauwdruk helemaal uit ontwikkelen, die dan in de praktijk toch net iets anders werkt. In het bedrijfsplan staat specifiek benoemd: *'De regeling laat bewust ruimte voor de raadsleden om te experimenteren met frequentie, onderwerpen en werkvormen, zodat de functie van de regioagendacommissie zich gaandeweg naar wens kan ontwikkelen.'* .

Ditzelfde geldt voor belangentegenstellingen. Dit zal per geval een andere aanpak vragen. Als een gemeente niet meedoet met een regionale opgave, zit zij niet aan tafel. Dan is het lastig om een geschil op tafel te leggen (zie ook wat hierover in de laatste informatievideo door de voorzitter van de Stuurgroep hierover is gezegd). In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd. Deze komen minimaal 6 keer per jaar bij elkaar. Juist daar moet het vertrouwen zijn om met elkaar successen te vieren en belangentegenstellingen bespreekbaar te maken.

Rolverdeling en outcome vs output
Dit is een terechte vraag en geen vreemde vraag bij gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Daarom vragen wij u de gemeenteraden nu nog niet om in te tekenen op de 5 opgaven. Hiervoor is nodig dat er beeld is over de governance, inbreng van verschillende partijen en te verwachten resultaten in relatie tot de gevraagde middelen (en menskracht).
Zoals geschetst in de inleiding van de Regionale Agenda, wordt dit door de Bestuurlijk Trekkers van de 5 opgaven voor 2022 uitgewerkt. In het voorjaar 2021 krijgt u de 1e resultaten van de uitgewerkte opgaven te zien. Het is dan 'des raads', om geadviseerd door uw college, later dat jaar te besluiten al dan niet mee te doen aan een opgave. Een opgave waar uw college, uw portefeuillehouder, bij de totstandkoming van het uiteindelijke voorstel betrokken is geweest.

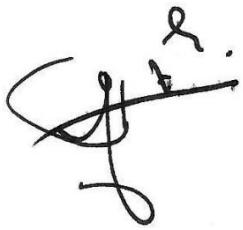
Resumerend
Met u vinden wij het samen werken aan onze Groene Metropoolregio van groot belang om de kansen te grijpen die er voor onze regio (bewoners, bedrijven, kennisinstellingen) zijn. Een versterkte samenwerking is een noodzakelijke voorwaarde. Zoals hierboven aangegeven, is er dus ook in de komende periode nog genoeg ruimte om de versterkte samenwerking verder vorm te geven met alle betrokkenen. Dit vraagt vertrouwen.

De Stuurgroep ziet dan ook geen noodzaak om het besluitvormingsproces te pauzeren. Juist vanuit de nieuwe versterkte samenwerking kunnen we de nadere uitwerkingsvraagstukken samen, ieder vanuit zijn /haar eigen rol, oppakken en zorgen dat we samen de resultaten kunnen bereiken waar onze regio beter van wordt.

Wij wensen de raadsfacties die deze brief onderschrijven, vertrouwen en wijsheid toe bij de besluitvorming in hun gemeenteraad.

De Stuurgroep zal de brief toesturen aan de raadsgriffiers met het verzoek deze te voegen bij de vergaderstukken.

Namens de Stuurgroep versterking regionale samenwerking

Lucien van Riswik
voorzitter

i.a.a.: archief, leden Stuurgroep, burgemeesters & griffiers in de regio Arnhem-Nijmegen

Betreft	Reactie op Regio Arnhem Nijmegen radenbijeenkomst van 5 oktober 2020
Aan	Stuurgroep versterking regionale samenwerking Regio Arnhem Nijmegen
In afschrift	De 18 betrokken colleges
Van	Ondergetekende raadsfracties/ raadsleden
Datum	4 november 2020

Geachte dames en heren,

Mede naar aanleiding van de uitdrukkelijke uitnodiging van de kwartiermaker Jan Herman de Baas om de vloer te nemen, hierbij een reactie op de 4e radenbijeenkomst van 5 oktober 2020. Een deel van de raadsleden, aanwezig bij de online 4e radenbijeenkomst, was wat verrast door de inhoud en opzet van de bijeenkomst. De opzet van de avond was niet in lijn met eerder gedane toezeggingen van de 3e raadsleden bijeenkomst.

In deze brief geven wij een korte uiteenzetting van de meest prangende vragen die er onder de betrokken raadsleden leven. Waarbij uw aanvullende video van 26 oktober ons geen nieuwe inzichten heeft opgeleverd.

De stuurgroep wil natuurlijk zo min mogelijk tijd verliezen, maar een te snel proces nu zou juist verderop tot vertraging kunnen leiden, zo is onze verwachting. Het reeds lopende besluitvormingstraject in de colleges en raden lijkt daarbij de noodzakelijke passende afweging onder tijdsdruk te zetten. Goede afspraken aan de voorkant is ongetwijfeld ook uw devies. Wij zouden dan ook graag op korte termijn alsnog het beloofde gesprek als raadsleden onderling voeren en/ of met u als stuurgroep bekijken of aan onderstaande punten adequate invulling kan worden gegeven.

Doelstelling Regio Arnhem Nijmegen

In eerdere bijeenkomsten hebben de deelnemers aangegeven dat samenwerken een logisch streven is maar dat de vorm niet leidend mag zijn. Het credo is dat de vorm het doel volgt. In de raadsleden bijeenkomst werden de plannen om verder te ontwikkelen via de vijf sporen toegelicht.

Dat wij als regio inzetten op een sterkere samenwerking lijkt ons niet meer dan logisch. De ideeën die tot nu toe door de stuurgroep zijn gepresenteerd zijn op ambitie helder en zullen door een brede vertegenwoordig van de regionale raadsledengroep worden ondersteund. Echter, het invullen van passende kaders en randvoorwaarden, zoals gedeeltelijk opgetekend in het bedrijfsplan, is voor raadsleden op zijn minst net zo belangrijk als de inhoudelijke lijn. En op dit punt leven er vragen en ontbreekt de discussie over de wijze hoe we dit als regio het beste kunnen doen en is zo de aanleiding voor deze brief.

Verwachtingen bij de 4e bijeenkomst

Bij een deel van de aanwezige raadsleden was er enige teleurstelling. Zoals ook door de heer De Baas zelf aangegeven, was het idee dat we als raadsleden onderling van gedachten konden wisselen. Het voelde nu meer als een herhaling van de 3e bijeenkomst. Het is, zoals ook door de stuurgroep zelf aangegeven, belangrijk dat we als raadsleden vertrouwen krijgen in het proces. Dat we kaders, randvoorwaarden en procesafspraken voor het aangaan van de samenwerking kunnen bediscussiëren. Waarom daar een andere invulling aan is gegeven, naar aanleiding van een vraag van één van de online aanwezige raadsleden en de korte toelichting van de heer De Baas daarop, is desondanks nog niet helder. Ook in Coronatijd zou dit prima online te faciliteren zijn.

Ook werden in de 4e bijeenkomst plannen gepresenteerd die niet in lijn zijn met de financiële situatie van een groot deel van de deelnemende gemeenten. Het deelnemen in de nieuwe samenwerkingsvorm levert minimaal een verdrievoudiging op van het budget, welke ten laste komt van de deelnemende gemeenten. En dat alleen maar voor de basisdeelname. Als je aan de verschillende opgaven wilt deelnemen loopt de bijdrage alleen maar verder op. Dat past niet in de strijd die gemeenten nu hebben om een sluitende begroting en exploitatie te krijgen.

Doorpakken op governance-aspecten

Een heldere invulling van de governance-aspecten van onze regionale samenwerking is evident. En dan niet alleen wie waarover wanneer kan beslissen, maar ook een heldere beschrijving van de mandaten. Waar gaat de regionale samenwerking over en wat is nog ‘des raads’? En dan ook kijkend naar het effect van zulke afspraken op de daadkracht van de samenwerking. Welke smaken (zware tot lichte governance) zijn overwogen en waarom kiezen wij als regio voor de lijn als opgetekend in het bedrijfsplan? En het bedrijfsplan geeft op een aantal punten nog onvoldoende uitsluitsel op het ‘hoe’.

Even als voorbeeld, welke procesafspraken maken wij als er een belangentegenstelling binnen een regionale opgave optreedt tussen twee gemeenten. De een heeft zich wel aangemeld voor de bewuste opgave, de ander niet. Heeft die laatste dan pech? Of in het scenario dat ze wel beide vertegenwoordigd zijn, hoe raken we dan uit zo'n dilemma?

Rolverdeling en 'outcome vs output'

Als laatste willen wij graag meegeven dat de hoeveelheid aan ambities ons als 'veel' overkomt. Wij kunnen ons voorstellen dat het niet allemaal in één keer kan. Dat bepaalde opgaven voorrang genieten en/ of in een tijdpad worden weggezet. Dat er ook keuzes te maken zijn waar Regio Arnhem Nijmegen, de Economic Board en de provincie ieder aan trekt. Bijvoorbeeld als je kijkt naar de lobby richting Brussel. We zouden het dan ook waarderen dat deze rolverdeling helder wordt neergezet. Daarnaast of er bekeken kan worden of de huidige geformuleerde ambities/ outcome kan worden vertaald in output. Wat hoopt onze regionale samenwerking per jaar(?) te realiseren qua inzet, maar vooral in opbrengsten, om de beoogde outcome ergens in de toekomst te kunnen halen. Dan is het ook makkelijker om de inspanningen en vooral uitkomsten van de samenwerking op de opgaven te toetsen. Wij verwachten dat dit het proces op de langere termijn sterker zal maken. Mede doordat een eventueel bijbehorende prioriteitstelling van jaar tot jaar de kracht van de (beperkte) middelen versterkt.

Resumerend

Wij vinden het samen werken aan onze groene metropoolregio van groot belang om de kansen voor onze regio te versterken. Ook zijn we het met u eens dat we als raadsleden vertrouwen moeten krijgen in het proces. Daarom vinden we het noodzakelijk dat aan de voorkant van het traject de afspraken maximaal helder zijn. Daarom bevelen wij u aan om het lopende besluitvormingstraject te pauzeren totdat duidelijkheid is over de onderstaande aspecten:

1. *Invulling van passende kaders en randvoorwaarden*; een discussie of een gedachtewisseling over de wijze hoe we dit als regio het beste doen heeft niet voldoende tussen raadsleden plaatsgevonden;
2. *Heldere invulling van de governance-aspecten*; naast wie wanneer over wat kan beslissen is een heldere beschrijving van mandaten ook van belang.
    a) Wat is in de regionale samenwerking nog 'des raads'?
    b) Op welke wijze kunnen bijvoorbeeld de gepresenteerde ambities als raad worden gewogen, en bijgestuurd en borgen we de noodzakelijke democratische legitimiteit?
3. *Het hoe*; het bedrijfsplan geeft onvoldoende uitsluitsel op het 'hoe'. Welke procesafspraken maken we als er binnen een regionale opgave een belangentegenstelling tussen twee gemeenten optreedt? Hoe zorgen we dat het een regionale samenwerking tussen de gemeenten blijft?

Wij kijken met belangstelling uit naar de volgende benodigde stappen in het regionale proces.

Met vriendelijke groet,

De volgende fracties onderschrijven de inhoud van deze brief;

Fractie VVD Rheden

Fractie D66 Arnhem

Rik Boers, commissielid, Rozendaal, op persoonlijke titel

Fractie BGR Rozendaal

Fractie CDA Beuningen

Fractie Partij voor de Dieren Arnhem

Fractie GPR Burgerbelangen Rheden

Fractie Beuningen Nu & Morgen Beuningen

Fractie 50Plus Nijmegen

Fractie D66 Rheden

Fractie Arnhem Centraal

Fractie GroenLinks Arnhem